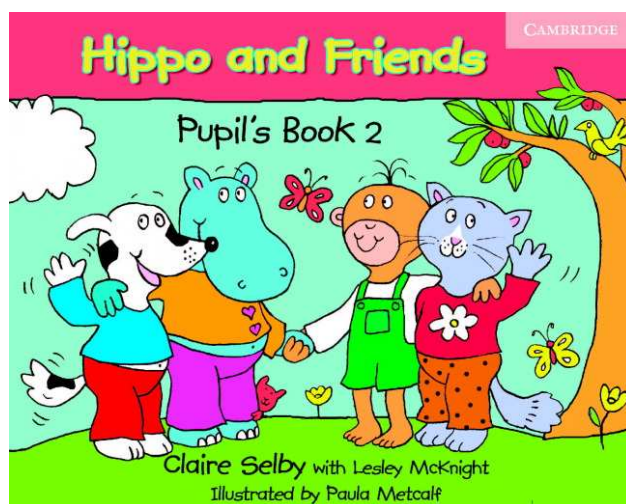
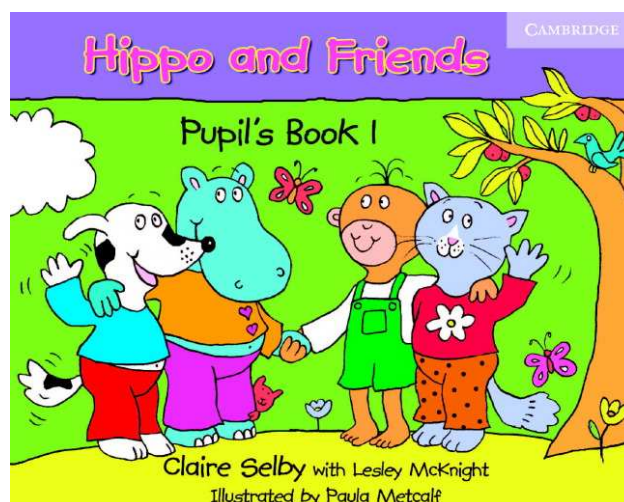
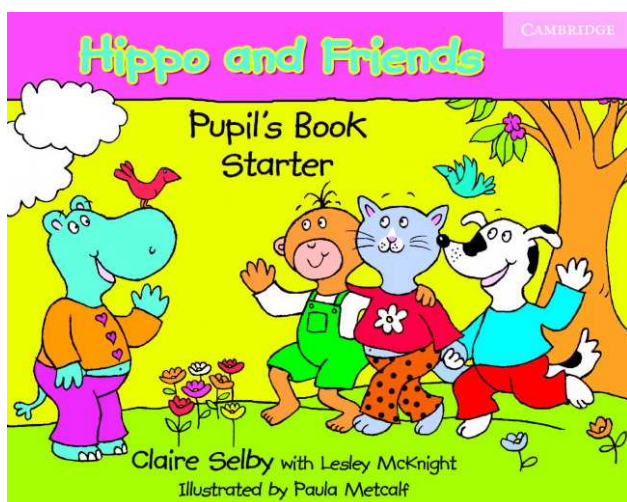

ANGLIČTINA V MATEŘSKÉ ŠKOLCE

na co se ptají učitelky a rodiče

doplňěk k učebnici Hippo and Friends

Věra Bitljanová

Obsah	2
Dvě otázky úvodem	3
Jak se děti učí cizí jazyk	4
• podmínky	
• vrozené schopnosti	
• realistická očekávání	
Angličtina ve školce	8
• organizace výuky	
• rozvržení výuky	
• stanovení cílů a výstupů	
• obsah výuky a témata	
• způsob výuky	
aktivita	
pomůcky	
• jazyk učitele	
• výsledky výuky	
Angličtina doma	19
• aktivity s rodiči	
• zdroje pomůcek a materiálů	
Několik rad závěrem	21

Dvě otázky úvodem

Proč a pro koho tato knížka vznikla?

Znalost cizích jazyků je jednou z nepřehlédnutelných potřeb lidí v 21. století. Lidé se učí jazyky doslova v každém věku a zkušenost ukazuje, že jeden cizí jazyk nestačí. S tímto trendem souvisí nejen postupné posouvání začátku výuky cizího jazyka na základních školách do stále nižších ročníků, ale i rostoucí zájem rodičů o to, aby se první cizí jazyk začaly učit jejich děti ještě před začátkem školní docházky. Zkušenosti jsou však u nás velmi malé, a tak se kolem výuky cizího jazyka ve školkách objevuje spousta otazníků. Ptají se rodiče i učitelé.

Cílem této knížky, která vychází jako doplněk k učebnici Claire Selby a Lesley McKnight **Hippo and Friends**, vydané nakladatelstvím Cambridge University Press, není podat vyčerpávající odpovědi, ale pokusit se uspořádat problematiku, alespoň částečně odpovědět na některé otázky a ukázat, jak tato učebnice může při hledání odpovědí učitelům i rodičům pomoci.

Tato knížka je pro rodiče, kteří se už rozhodli a své dítě na angličtinu přihlásili a jejich dítě se angličtinu ve školce učí právě s touto učebnicí a které zajímá, jak výuka ve školce probíhá a co případně mohou dělat s dětmi doma. Je určena také pro učitelky, které se ve školkách výuce věnují a potřebují řešit konkrétní problémy, ale také pro ty, jež by se rády angličtině ve školce věnovaly, ale nevědí, kde a jak začít.

Jsou vám některé z následujících otázek povědomé?

Jakými tématy bychom se měli zabývat v průběhu výuky? Co můžeme s dětmi dělat doma? Mám svému dítěti doma pouštět DVD jen v angličtině? Nebo nejdřív v češtině? *Jaký je program hodiny? Jaké se používají pomůcky? Co se moje dítě bude učit? Jakým způsobem probíhá výuka? Kde najdu písničky?* Probíhá výuka jen v angličtině? *Co můžeme očekávat, že se děti naučí? Bude moje dítě schopno plynule mluvit? Proč dítě neodpovídá na moje otázky? Bude mé dítě něčemu rozumět v angličtině? Co děti nejvíc zajímá a baví? Jaké pomůcky používat? **Vést výuku jen v angličtině?** Jak děti komunikují, reagují?*

Pokud ano, tak čtěte dál...

Jak se děti učí cizí jazyk

Vaše otázky

Jak děti komunikují, reagují?

Bude mé dítě něčemu rozumět v angličtině?

Co bude moje dítě umět?

Schopnost naučit se jazyk mají všechny děti. Způsob, jak se malé děti učí cizí jazyk, je velmi podobný tomu, jak se učí jazyk mateřský. Výsledek výuky záleží na podmínkách, v nichž se dítě učí.

Podmínky

Zkušenosti mnohých rodin, které se přestěhovaly do zahraničí, potvrzují, že „většina normálních dětí ve věku do deseti let začíná běžně komunikovat již po 4-6 měsících života v anglicky mluvící zemi. A to bez jakékoli formální výuky jazyka.“ (Vale, Feunteun, 1995) Jak je to možné? Podívejme se nejprve na to, jak asi dítě v cizojazyčném prostředí žije a v jakých podmínkách se jazyk učí. Kromě času stráveného doma s rodiči a sourozenci se dítě pohybuje ve školním zařízení, na dětském hřišti, hraje si s kamarády od sousedů, pohybuje se i na ulicích a v obchodech, dívá se na televizi. Při těchto příležitostech je obklopeno cizím jazykem, pozoruje a poslouchá ostatní, hraje si s dětmi a sdílí s nimi činnosti ve škole, napodobuje kamarády, učitele nebo televizní postavy. K osvojení si cizího jazyka nepotřebuje zvláštní hodiny. Učí se jazyk v každodenním životě, stejně jako mateřský jazyk. Pro pochopení toho, co mu pomáhá, je třeba si uvědomit několik věcí.

- Velkou část dne je vystaveno cizímu jazyku a vstřebává jej. Poslouchá stejné výrazy v konkrétních opakujících se situacích a ve stejném prostředí. Např. *Come here, please. Draw / Colour. Well done.*
- Opakuje činnosti a vnímá a postupně si osvojuje s nimi související výrazy.
- Pokud chce něco sdělit, má možnost vyjádřit se gestem, ukázáním na předmět, intonací, činnostmi a postupně zařazuje i odposlouchané výrazy.
- Jazyk dítě používá jako nástroj ke komunikaci v situacích, které jsou pro ně důležité a zajímavé. Např. má hlad nebo si chce vzít hračku, která se mu líbí.

Vrozené schopnosti

V takovémto prostředí se děti učí velmi rychle, a to nejen proto, že se učí mnoho hodin denně, učí se to, co potřebují, a učí se tak přirozeně, ale také proto, že jsou vybaveny řadou schopností a instinktů, které jim umožňují osvojit si jakýkoli jazyk rychle, jsou-li mu často vystaveny a mají-li dostatek příležitostí jich využít.

- **Děti rozumějí promluvě, aniž by rozuměly jednotlivým slovům.** Vnímají gesta, mimiku, intonaci a situaci, v níž se mluví. Je pro ně přirozené, že nerozumějí všem slovům, která slyší, stejně jako v mateřštině. Pokuste se chvíli pozorovat sami sebe, jak na malé děti mluvíte. Co všechno kromě mluvení děláte, abyste usnadnili dítěti porozumění?
- **Děti mají schopnost komunikovat i s omezenými jazykovými prostředky a zacházejí s nimi velmi tvořivě.** Ani v mateřském jazyce neznají všechna slova,

kteřá potřebují, a tak si pomohou tím, co už umějí. Každý, kdo má děti nebo s nimi často pracuje, by mohl uvést nesčetné příklady dětských výrazů, jako jsou *taškárna* (obchod, kde se prodávají tašky), nebo výraz *lechtavé maso* (tučný kousek masa) jako odpověď na otázku *Co jste měli ve školce k obědu?*

- **Děti mají schopnost učit se nepřímo.** Jsou zcela zabrané do hry, ale při tom vnímají jazyk kolem sebe. Kolikrát jste už zaslechli děti, jak při vhodné příležitosti použijí stejná slova a stejnou intonaci, které používáte vy v rozhovoru s někým jiným. Např. „*Kájo, pojď k večěři! Teď nemůžu, mám práci.*“, odpoví Kája a hraje si s autodráhou.
- **Děti si rády hrají a baví se.** Ve hře si zkoušejí různé životní role a zažívají různé životní situace. Hrou se učí pravidlům, postojům, hodnotám, činností a také jazyku. Při hře využívají nejen odpozorovaná gesta, činnosti, intonaci, ale také odposlouchaný jazyk.
- **Děti mají přirozenou potřebu mluvit a komunikovat.** Ptají se na všechno možné a spoustu věcí vám chtějí říci. Až z toho někdy dospělého hlava brní. Přitom jim vůbec nevadí, že neznají přesné výrazy, že dělají chyby, a to jak ve výslovnosti, tak ve volbě slov i v mluvnici, použijí to, co znají, ke sdělení toho, co potřebují. Znáte to dobře z domova i ze školky. Stejně jako zacházejí s češtinou, budou zacházet i s angličtinou.

(upraveno podle Halliwell, 1992)

Při výuce cizího jazyka je proto třeba jednak vytvořit podmínky a situace, kdy je pro děti přirozené jazyk poslouchat i používat, a také maximálně využít schopností a instinktů, které pro osvojování si jazyka v tomto věku mají.

Jak prostředí vytváří Hippo and Friends a jak využívá schopností dětí?

Učebnice vychází z potřeby dětí učit se v kontextu činností, které jsou pro ně přirozené a které jsou jim blízké, a učit se způsobem, při němž se mohou pohybovat, dívat se a pozorovat, poslouchat a mluvit. Dvěma základními situacemi, v nichž se děti jazyk učí, jsou příběhy a písničky. Do jejich kontextu jsou pak zařazeny všechny ostatní aktivity – jazykové, rytmické a pohybové, výtvarné a také celá řada her.

Příběhy a pohádky, které děti milují a se kterými se od nejtětlejšího věku setkávají v češtině, jsou základem učebnice a vytvářejí situace, v nichž se děti s jazykem snadno seznamují a také si jej osvojují. Příběhy vytvořené za účelem výuky angličtiny:

- jsou jednoduché a krátké,
- mají srozumitelný, snadno zapamatovatelný a často opakovaný jazyk,
- jsou také doprovázeny obrázkovou podobou, která nejen usnadňuje porozumění, ale také umožňuje případné opakování s rodiči doma.

Písničky stejně jako příběhy umožňují dětem využívat zkušenost, kterou mají s osvojováním si mateřského jazyka, a to způsobem, který je pro ně přirozený a zábavný. Písničky a rytmizované říkanky jsou složeny tak, aby napomáhaly učení se angličtině. Obsahují základní slovní zásobu a fráze pro děti předškolního věku.

Spojení jazyka s rytmem usnadňuje zapamatování slovní zásoby a naplňuje přirozenou potřebu dětí spojovat jazykový projev s pohybem. Písničky zařazené v učebnici:

- umožňují časté opakování, a tedy upevňování slovní zásoby,
- přispívají k osvojování a automatickému používání větných celků,
- přispívají k osvojování si přirozené výslovnosti včetně rytmu a intonace.

Písničky naučené v dětství si velmi často pamatujeme i v dospělosti, mohou tak proto vytvořit poměrně pevný základ pro další studium jazyka.

Velmi důležitou součástí jazykového prostředí je bytost, se kterou nelze komunikovat jinak než anglicky. Jen velmi málo školek má možnost spolupracovat s rodilým mluvčím, a tak je třeba tuto roli nějakým způsobem doplnit. Při práci s učebnicí ji sehrává maňásek Hippo – malá hroší holčička, případně její přátelé. S pomocí maňáska učitelka:

- vytváří situace, v nichž se angličtina pravidelně používá,
- uvádí novou slovní zásobu,
- provází děti příběhem,
- povzbuzuje představivost,
- napomáhá vytvořit situace, kdy je použití angličtiny přirozenou komunikační potřebou.

Aktivity spojené s příběhy a písničkami, v nichž se děti jazyk učí, jsou pro ně přirozené a odpovídají potřebám předškolních dětí, tj. zahrnují pohyb, hudbu a rytmus, výtvarné činnosti a jsou interaktivní a podporují neverbální i verbální komunikaci.

(upraveno podle Hippo and Friends Teacher's Book)

Ze zamyšlení nad vlivem prostředí, v němž se děti jazyk učí, a nad jejich vrozenými schopnostmi vyplývá otázka, co můžeme od výuky očekávat v konkrétních podmínkách každé školky.

Realistická očekávání

Výbavu k tomu naučit se jazyk má většina dětí. To, co se liší a co tedy zásadně ovlivňuje to, kolik si toho dítě osvojí, je prostředí a způsob výuky. Na rozdíl od situace, kdy dítě žije v prostředí, kde se kromě domova hovoří pouze anglicky, děti ve školkách nejsou po celý den obklopeny angličtinou. Jejich společným nástrojem ke komunikaci s kamarády je čeština, většina jejich činností je doprovázena českými výrazy a frázemi. Mateřský jazyk většinou využívají i ke komunikaci s učitelkou angličtiny, pokud to není rodilá mluvčí a děti nejsou nuceny domlouvat se anglicky, protože angličtina je jediný způsob, jak se s ní domluvit. Děti jsou angličtině vystaveny různě dlouho podle situace v každé školce. Od jedné vyučovací hodiny za týden až po každodenní a někdy i celodenní možnost komunikace s anglicky mluvící učitelkou.

Při formulaci svých očekávání je proto třeba brát v úvahu konkrétní podmínky, ve kterých se děti učí:

- frekvenci výuky
- cíle výuky a její zaměření
- způsob výuky a její zaměření
- výukové materiály a jejich zaměření

Budete-li dobře znát podmínky, bude pro vás snazší stanovit si realistické cíle a očekávání výsledků výuky. Počítejte také s tím, že podobně jako v mateřtině rozdíl mezi tím, co děti umějí říci, a tím, čemu rozumějí, jsou obrovské. (Více viz Výsledky výuky)

Vaše očekávání by vedle jazykových dovedností také mělo zahrnovat chuť dítěte učit se nový jazyk. Při výuce angličtiny ve školce se dítě vydává na dlouhou cestu za jazykem a na ní bude potřebovat především tu chuť a často i odvalu. Je proto nezbytné naučit jej také:

- nebát se jazyka a situací, v nichž nerozumí,
- nebát se použití omezené jazykové prostředky ke komunikaci,
- chtít si s jazykem hrát a bavit se při tom.

Pamatujte, že vybudování dobrého vztahu k cizímu jazyku je v této fázi výuky mnohem důležitější než počet slovíček, frází a básniček, které se dítě naučí a zapamatuje.

Angličtina ve školce

Vaše otázky

Jak organizovat výuku?

Máme přesně dané osnovy?

Jakými tématy bychom se měly zabývat v průběhu výuky?

Kolik témat za školní rok probrat?

Jaké pomůcky používat?

Co děti nejvíc zajímá a baví?

Vést výuku jen v angličtině?

Co můžeme očekávat, že se děti naučí?

Zkušeností s výukou cizího jazyka v předškolních zařízeních je pramálo, a tak se otázky učitelek i rodičů týkají prakticky všeho, co s ní souvisí - organizací, plánováním, obsahem výuky a volbou materiálů počínaje a způsobem výuky a její efektivitou konče. Poptávka po výuce v MŠ roste, učitelů, kteří mají kvalifikaci k výuce cizího jazyka v předškolních zařízením je málo, a tak je třeba hledat rychlou pomoc, aby se v dobré vůli vyjít vstříc nenadělalo víc škody než užitku. A tady se nabízí možnost využít zkušenosti jiných a dělat, co se již osvědčilo jinde, a získávat tak vlastní zkušenosti s výukou a najít si svou cestu. Řadu otázek pomůže vyřešit dobrá učebnice s metodickým průvodcem. S její pomocí můžete výuku připravit, naplánovat, ale také v ní najdete rady a nápady, co a jak učit i jak při tom používat angličtinu.

Organizace výuky ve školce

Organizace výuky ve školkách je zcela v pravomoci vedení školky a záleží vždy na dohodě s rodiči a s vyučujícím, který výuku povede.

Z celé řady faktorů, které mohou ovlivnit výsledky výuky v mateřské škole, je několik věcí, které by se měly při přípravě výuky brát v úvahu i přes různou organizaci a možnosti ve školkách. Jsou to frekvence výuky, cíle a výstupy, obsah a témata, způsob výuky, výukové materiály a pomůcky a v neposlední řadě i představy učitelky angličtiny o používání angličtiny při výuce jazyka.

Rozvržení výuky

První z nich je otázka, *jak často a jak dlouho by se děti měly angličtinu učit*. Odpověď na otázku „jak často“ je v případě předškolních dětí daleko důležitější než odpověď na otázku „jak dlouho“. Frekvence výuky je jedním z klíčových předpokladů k tomu, aby výuka byla efektivní. Vycházíme-li z faktu, že dítě si osvojí tím více jazyka, čím častěji je mu vystaveno, tak v prostředí školky by to měla být alespoň jedna časová jednotka denně (20 - 30 minut). S klesající frekvencí pak přirozeně klesá efektivita výuky. Při jedné výukové jednotce týdně, i když trvá déle, je možné očekávat jen minimální výsledky, a to téměř výhradně v oblasti porozumění.

Jak je rozvržena výuka v učebnici Hippo and Friends?

- Učebnice se skládá ze tří dílů, tj. Hippo and Friends Starter, Hippo and Friends 1 a 2.
- Každý z dílů obsahuje jednu úvodní kapitolu, tři příležitostné kapitoly – Halloween, Vánoce a Velikonoce. Tematických kapitol pak má Starter šest, díl 1 a 2 devět.
- Každá tematická kapitola je rozdělena na 5 samostatných lekcí osahujících 7 – 8 krátkých aktivit a 2 doplňkové aktivity.
- Úvodní a příležitostné kapitoly jsou rozděleny na 2 lekce, které obsahují 5 aktivit a 2 doplňkové.

Výuku je třeba přizpůsobit konkrétním možnostem a podmínkám a rozvrhnout ji podle toho, jak často a jak dlouho se děti angličtinu učí. (Více v části Obsah výuky a témata)

Stanovení cílů a výstupů

Dalším faktorem je stanovení cílů a výstupů výuky angličtiny. Cizí jazyk není povinnou součástí předškolní výchovy a vzdělávání, a proto ani není zařazen v Rámcovém vzdělávacím plánu pro MŠ. Ale výuku je i tak třeba naplánovat a zformulovat její cíle, výstupy, obsah a způsob výuky. Při stanovení cílů a výstupů předškolní výuky v jakékoli oblasti není možné omezit se pouze na cíle obsahové. Dítě se učí při každé příležitosti mnoho věcí najednou:

- poznává nové věci,
- rozvíjí a učí se různé dovednosti,
- uvědomuje si a učí se vztahy, postoje, hodnoty,
- učí se vyjadřovat pocity.

Proto i cíle a výstupy výuky cizího jazyka musí zahrnovat vedle specifických jazykových cílů i všechny další oblasti vývoje dítěte.

Jak pomůže při plánování výuky Hippo and Friends?

Formuluje cíle při výuce angličtiny:

- učit angličtinu zábavným způsobem,
- podpořit výuku vhodnými materiály,
- umožnit snadné zapamatování slovní zásoby odpovídající věku dětí,
- poskytnout dostatek aktivit k upevnění učiva,
- nabídnout aktivity integrující jazykovou výuku do programu výuky v mateřské školce.

V jazyce se hlavní důraz klade na:

- rozvoj jazyka jako nástroje ke komunikaci,
- rozvoj správné výslovnosti a intonace,
- porozumění příběhům a instrukcím,
- aktivní zapojení se do komunikace.

Učebnice zahrnuje aktivity, v nichž děti:

- připravují se na matematiku nebo čtení a psaní,
- rozvíjejí dovednosti v hudební, tělesné a výtvarné výchově,
- učí se, jak se chovat k ostatním dětem,
- učí se chápat pozitivní hodnoty.

Jazykové i neязыkové cíle jsou v aktivitách integrovány. Například:

- aktivity umožňují dětem snadno porozumět příběhům,
- děti se učí plnit pokyny, které uslyší a podle kterých pak zpívají, pohybují se podle rytmu nebo vybarvují a kreslí,
- při hře se učí dodržovat pravidla,
- v příbězích hlavních postav (hroší holčičky, kočky, pejska a opičky) poznávají, že je správné o něco se rozdělit, dobře spolu vycházet, pomáhat druhým atd.

Učebnice formuluje dílčí cíle pro každou kapitolu, a to jak jazykové, tak neязыkové a postoje, tj. aby děti angličtina těšila, aby se jí nebály, aby se učily pomáhat druhým a pracovat společně.

Například, když se děti učí nové barvy, tak cílem je nejen to, aby jim rozuměly v písničce a aby tu písničku uměly zazpívat, ale také to, aby barvy dokázaly použít třeba k vybarvování podle anglických instrukcí. Při práci s příběhem je kromě porozumění příběhu cílem i zapojení dětí do příběhu anebo třeba vyhledávání hraček schovaných v obrázku.

(upraveno podle Hippo and Friends Teacher's Book)

Obsah výuky a témata

Volba obsahu výuky souvisí především s dětmi, s jejich zájmy, potřebami a s tím, co rády dělají. Témata ze světa dětí musí být zpracována pro výuku jazyka a zahrnovat jazykový obsah, tj. novou slovní zásobu a fráze a jejich procvičení i opakování v kontextu tématu. Obsahová náplň musí být seřazena a navazovat na sebe.

S otázkou *co probírat* velmi těsně souvisí také otázka *kolik témat probírat*. Učebnice poskytuje materiál a aktivity na určitý počet hodin výuky. Jak dlouho se ale budete jedním tématem zabývat, záleží na mnoha věcech.

- První z nich je *množství doplňkových aktivit*, pro které se rozhodnete a které připravíte.
- Dalším hlediskem je *počet dětí ve skupině*. Má-li být výuka pro děti zajímavá, je třeba, aby se všechny děti zapojily do všech aktivit. Čím více dětí, tím větší časová náročnost, a tudíž více času potřebného k práci na jednom tématu.
- S časovou náročností souvisí i aspekt *frekvence výuky*. Mnohem snazší a účinnější je navazovat na to, čím jste se zabývali včera, než na to, co jste dělali před týdnem.
- V úvahu je třeba vzít i *rychlost*, se kterou daná skupina dětí zvládá aktivity. Každý učitel ví, že různé skupiny dětí se učí různě rychle.

- Zcela zásadní pro rozhodnutí opustit téma a pokračovat s jiným je však *úsudek učitele*.

Při plánování obsahu výuky vám učebnice velmi pomůže, usnadní práci a ušetří čas. Témata jsou dána tematickým plánem učebnice a odrážejí svět dětí.

Jaká témata nabízí Hippo and Friends?

- Volba témat v učebnici vychází ze světa dětí a zahrnuje jich celou řadu. *Například* témata, při kterých se budou děti dobře bavit, *Carnival!* nebo *I can jump!*, ale také taková, která už dobře znají, jako *Our Little House* nebo *School*, i několik takových, kde se něco nového dozvedí, jako *Wild animals* nebo *Halloween*.
- Jednotlivé díly obsahují úvodní téma, 6 - 9 různých témat a také 3 příležitostná témata, tj. *Halloween*, *Vánoce a Velikonoce*.
- Obsah každého tématu - kapitoly je rozdělen do 2 nebo 5 lekcí. Každá z kapitol i lekcí má přesně daný obsah i strukturu.

Například v každé lekci je přivítání, nová i stará slovíčka, písnička nebo příběh, povídání, pracovní listy a rozloučení. Na konci jsou pak zařazeny doplňkové aktivity, tj. hry nebo výtvarné aktivity.

- Děti tématy a příběhy provázejí hlavní postavy učebnice - zvířátka. Jsou to hroší holčička Hippo a její kamarádi opička, pejsek a kočička. Tyto postavičky jsou spojujícím prvkem jednotlivých témat a pro děti pak průvodci a pomocníci v neznámém světě cizího jazyka.

Například děti se zvířátka prožívají jejich příběhy, hrají hry, jsou s nimi ve školce i doma, pomáhají jim porozumět, co které slovíčko znamená, nebo co mají dělat, když paní učitelka řekne něco anglicky, anebo když nevědí, o čem je písnička nebo říkanka.

(upraveno podle Teacher's Book)

Učebnice je z hlediska volby a řazení obsahové náplně nedocenitelným pomocníkem, přesto ale není všemocná a neobsahuje témata, která mohou být důležitá a zajímavá pro určitou školku, příležitost nebo skupinu dětí. V tom má potom nezastupitelnou roli učitel a téma, které je potřeba přidat, přidá. Vzhledem k množství proměnných, které ovlivňují počet témat i jejich střídání, není možné stanovit optimální počet, ani jak dlouho je třeba se jedním tématem zabývat. Obsahové cíle nejsou prioritou výuky v mateřských školách, a tak počet probraných témat není důležitý. Jak už bylo řečeno, nejdůležitějším cílem při výuce jazyka je vytváření dobrého vztahu k učení se jazyku a pocitu, že práce s cizím jazykem je radost, zábava a zajímavá výzva. Při plnění tohoto cíle je nejpodstatnějším faktorem způsob, kterým výuka probíhá.

Způsob výuky

Výraz způsob výuky zahrnuje několik oblastí. První z nich je volba aktivit, které jsou pro děti motivující a přitažlivé, druhou z nich je, jak s těmito aktivitami ve třídě pracovat, třetí jsou pomůcky a materiály, s nimiž se při výuce pracuje, a poslední

nezanedbatelnou součástí je i jazyk učitele, kterému budou děti vystavovány při každé hodině.

Jak pomůže Hippo and Friends?

Součástí každého dílu učebnice je metodický průvodce s barevnými stránkami učebnice, kterou mají k dispozici děti, což umožňuje využívat ji při výuce bez nutnosti pracovat současně s průvodcem a učebnicí. Vedle výše zmíněné pomoci při organizaci a plánování obsahu výuky je hlavním posláním průvodce pomoci učitelům při výuce samotné, a to ve všech oblastech, které se výuky týkají.

V úvodní části průvodce najdete:

1. *Informace* o tom, jakou strukturu má každé kapitola i každá lekce v rámci kapitoly. Kapitoly i jednotlivé lekce jsou strukturovány stejně, což má pro výuku několik pozitivních důsledků:

- děti si zvykají na určitý pracovní postup,
- v hodinách se opakuje stejný typ aktivit, tj. děti se nové věci učí při známých činnostech,
- osvojování jazyka probíhá cíleně a strukturovaným způsobem, který zahrnuje upevňování známého jazyka (tj. slovíček, frází, písniček, říkanek), seznámení se s novým jazykem, porozumění a jeho aktivní užití.

2. *Rady, jak pracovat s písničkami, příběhy, hrami*, které vytvářejí hlavní rámec aktivit obsažených v plánech hodin, a také tipy, jak zařadit do výuky rutinní činnosti, při nichž se opakuje stále stejný jazyk, což dává všem dětem možnost naučit se ho používat. (Více viz Aktivita)

3. *Přehled pomůcek a materiálů*, které jsou součástí učebnice (Více viz Pomůcky).

4. *Rady, jak a k čemu používat využívat cizí jazyk a mateřštinu*. (Více viz Jazyk učitele).

Aktivita

Odpověď na otázku, jaké aktivity zvolit, je zdánlivě jednoduchá – děti zajímá a baví to, co právě potřebují dělat. V čase věnovaném cizímu jazyku je to stejné jako v čase věnovaném ostatním oblastem předškolní výchovy. Aktivity by měly odpovídat potřebám, schopnostem a instinktům dětí a jejich zájmům, ale také by měly být výzvou k tomu učit se něco nového. Při výuce angličtiny děti potřebují:

- komunikovat,
- hrát si,
- pracovat,
- hýbat se,
- představovat si,
- poslouchat příběhy,
- zpívat písničky a říkat říkanky.

Nácvik slovíček a frází v cizím jazyce je nezaujme, pokud se jim nehodí k něčemu pro ně užitečnému a zajímavému.

Jaké aktivity nabízí Hippo and Friends?

Obsahem metodického průvodce jsou především podrobné plány všech hodin a praktické rady, jak s každou navrženou aktivitou pracovat ve třídě. Typy aktivit se v každé kapitole opakují a jsou to:

- **Aktivity na přivítanou a na rozloučení**

Například Hello song a Good-bye song nebo jiné rutinní aktivity na začátku hodiny, jako třeba určování počasí, dnů v týdnu atd.

- **Pohybové aktivity**

Například při seznamování se s novou slovní zásobou v tématu *Summer holidays* (Hippo and Friends 2, kapitola 9) učitel pomocí obrázků, maňáska a pantomimy uvede novou slovní zásobu (*sea, swim, shell, mountains, climb, country, walk*). Ukáže na obrázek a předvede aktivitu, která s ním souvisí, a děti se přidávají. Několikrát tento krok opakuje. Potom jenom ukáže na obrázek a řekne *Swim in the sea, climb mountains* a děti činnosti předvádějí.

- **Aktivity spojené s písničkou.**

Například při seznamování se s novou písničkou „*I can say hello!*“ (Hippo and Friends 1, úvodní kapitola) učitel předvádí obsah písničky a děti se postupně přidávají a napodobují učitele, nejdříve jenom pohyby a postupně i slova.

- **Pracovní aktivity**

Například vlepování nálepek, plnění instrukcí, přiřazování obrázků, vybarvování v určitém pořadí atd.

- **Aktivity spojené s příběhem**

Například uvedení příběhu maňáskem s pomocí obrázků a plakátu, na němž je příběh znázorněn, poslech příběhu s podporou obrázků, dramatizace příběhu dětmi, opakování atd.

- **Komunikativní aktivity**

Například při nácvičce částí oblečení učitel položí na zem jejich obrázky, společně s dětmi zopakují názvy oblečení a pak je vyzve, aby zavřely oči. Jeden z obrázků schová a potom řekne *Open your eyes. Which one is missing?*

- **Aktivity k průběžnému hodnocení** v průvodci označené **e**.

Například dítě nalepí klobouky, spočítá je a řekne anglicky „*four hats*“, přiřadí obrázky, které k sobě patří, anebo vybarví obrázky v určitém pořadí a potom barvy pojmenuje, případně spočítá předměty v řadě atd.

- **Doplňkové aktivity** - hry a výtvarné aktivity v průvodci označené jako „*Extra activities*“

Například ve výtvarných aktivitách děti podle šablony vybarví a vystřihnou želvu, přilepí k ní proužek papíru a mohou ji vodit po podlaze. Anebo při jedné z her učitel předvádí, jak si obléká určité části oděvu, a děti hádají, jaké je počasí a říkají *It's windy. It's raining.* atd.

K práci s malými dětmi ve školce je potřeba kromě vhodné skladby aktivit i velké množství pomůcek a materiálů.

Pomůcky

Materiálem k výuce jazyka může být jednak cokoli, co je součástí světa, ve kterém děti žijí a pohybují se, a jednak celá řada materiálů, které vznikly za účelem napomoci výuce jazyka.

Do první skupiny můžeme zařadit předměty, se kterými dítě přichází do styku ve školce, jako třeba zařízení školky, hračky, hry atd. a také objekty z prostředí mimo školku, jako například stromy, rostliny, zvířata, dopravní prostředky, oblečení a mnohé další. Důležitým zdrojem materiálů je pak učitel sám, jeho tvořivost, fantazie, vynalézavost a znalost dětí. Učitel dokáže vyrobit a připravit materiály, které odpovídají konkrétním potřebám a zájmům dětí, např. maňásky, masky, pracovní listy. V neposlední řadě je třeba zmínit i možnost vytváření materiálů dětmi, např. nejrůznější obrázky, krabicové stavby, zvířátka.

Do druhé skupiny pak patří, vedle základní učebnice a doplňkových materiálů s ní souvisejících, jazykové materiály publikované nakladateli, kteří ve svých katalozích papírových či internetových nabízejí obrázkové knížky s příběhy, básničky, písničky, hry a mnohé další.

Např. <http://www.cambridge.org/elt/>

Kromě již zmíněných nakladatelství existují na internetu webové stránky, na nichž najdete celou řadu aktivit, které je často možné stáhnout do vlastního počítače a využívat jak ve školce, tak doma.

<http://www.teachingenglish.org.uk/download/children.shtml>

<http://www.britishcouncil.org/kids-topics-food.htm>

<http://www.britishcouncil.org/kids-games-teddy-dresser.htm>

www.primaryresources.co.uk/english

<http://www.flashcardexchange.com/>

S jakými pomůckami přichází Hippo and Friends?

Tato řada nabízí rozličné materiály pro práci v hodinách, a to nejen v učebnici pro děti a v metodickém průvodci, ale také mnoho dalších pomůcek.

Učebnice pro děti je vytvořena tak, že děti s ní pracují jako s pracovními listy.

- Listy učebnice jsou trhací, takže děti pracují vždy jenom s jednou stránkou a ne s celou učebnicí najednou.
- Na stránky kreslí, píše nebo nalepují.
- Součástí učebnice jsou stránky s nálepkami, které se dají vymáčknout, a děti je pak v pracovních aktivitách nalepují.
- Obrázkové příběhy zvířátek jsou uspořádány tak, že přeložením stránky z učebnice, vzniknou čtyři stránky do knížky příběhů, kterou si každé dítě postupně vytváří.

Metodický průvodce obsahuje:

- Kopírovatelné šablony k některým rutinním aktivitám, jako počasí a roční období.
- Pracovní listy s omalovánkami a vystřihovánkami.
- Pracovní listy k příležitostným tématům, jako jsou Halloween, Vánoce a Velikonoce.

Další pomůcky vydané k práci s učebnicí:

- Plakáty s obrázkovými příběhy, které pomáhají dětem při práci s příběhy.
- Obrázky, na nichž je základní slovní zásoba k jednotlivým tématům.
- Maňásek Hippo, s jehož pomocí učitel organizuje práci ve třídě a který je pro děti bytostí, s níž je možné domluvit se pouze anglicky.
- Audio CD, na němž jsou nahrány všechny písničky a příběhy. CD obsahuje také část s pokyny a dalšími výrazy, které učitel využívá při práci ve třídě.
- Soubor kopírovatelných materiálů *Photocopiable Extras* k celé řadě dalších her a aktivit.
- Materiály, které mohou používat rodiče s dětmi doma a které doplňují aktivity, jež děti dělají podle učebnice ve školce. Najdete je na www.yellowh.com

Volba aktivit i materiálů je pro úspěch výuky zásadní, ale klíčovým faktorem je učitel a to, jakým způsobem sám angličtinu používá.

Jazyk učitele

Vzhledem k tomu, že malé děti se učí jazyk jako prostředek komunikace s určitou osobou, bylo by ideální, kdyby veškeré aktivity probíhaly ze strany učitele pouze v angličtině. Je-li učitelem jazyka rodilý mluvčí, není problémem to zajistit. Děti si brzy zvyknou na to, že daný člověk na ně mluví pouze anglicky. Situace ve většině školek je však jiná. Angličtinu tu učí externí či interní učitelka, která mluví a rozumí česky, a děti to vědí. Pak je pro ně samozřejmě jednodušší a přirozenější komunikovat v češtině. Užítí češtiny je prakticky nevyhnutelné, a to i proto, že děti mají spoustu potřeb, které je třeba řešit bez ohledu na jazyk, a udržet tak přirozenou atmosféru, v níž se děti cítí dobře a bezpečně. Velkým pomocníkem je v tomto případě již dříve zmíněný maňásek, který umí jenom anglicky. Děti ale potřebují vědět, kdy je čas poslouchat a používat angličtinu, a proto je třeba určit si nějaký zřetelný signál, kterým jim to dáte najevo. Např. speciální klobouk, šála nebo „placka“ se symbolem třeba hlavní postavy z učebnice.

Prvním krokem k zavedení angličtiny do výuky je to, že si určíte, v jakých situacích budete užívat výhradně angličtinu a v jakých situacích připustíte češtinu. Nejdříve je třeba si uvědomit, při jakých příležitostech používáte opakovaně stejný jazyk. V těch pak užívejte výhradně angličtinu a postupně to vyžadujte i od dětí, a to i v té nejjednodušší formě.

Podívejme se společně na situace ve třídě, kdy je možné postupně používat pouze angličtinu, a na situace, kdy je namístě i čeština.

Angličtinu používejte v situacích, které se pravidelně opakují, v nichž se používá stále stejný jazyk a v nichž vaše slova doprovází neverbální komunikace – gesta, příklady činnosti, mimika a intonace. Vytvořte si zásobu výrazů pro každou takovou situaci a ty používejte. Děti tyto výrazy velmi rychle odposlouchají a začnou je opakovat. Například:

Situace	Příklad
• Pozdravy a rozloučení.	<i>Good morning/afternoon. Bye, bye.</i>
• Organizace práce.	<i>Sit in a circle! Stand up!</i>
• Hodnocení práce.	<i>Well done! Very good work! Try again!</i>
• Instrukce k aktivitám.	<i>Point at the window. Colour the bird blue. Take one animal from the bag.</i>

Používejte angličtinu i tehdy, prezentujete-li a nacvičujete-li nový jazyk – slovíčka, fráze. Zároveň se slovy používejte obrázky a předvádějte význam pohybem. Děti význam snadno chápou z neverbálních projevů a v kontextu, který je jim známý a blízký.

Češtinu zařaďte tam, kde urychlí a zefektivní výuku a umožní dětem vyjádřit své názory pocity a potřeby. Například:

Situace	Příklad
• Vysvětlení nového pojmu	co je svátek Halloween a jak se slaví.
• Povídání o příběhu	názory dětí na jednání postav.
• Sdělování zkušeností	se zvířaty, s kamarády.

Jak vám pomůže Hippo and Friends vést výuku v angličtině?

Metodický průvodce je určen především pro učitele angličtiny, kteří nejsou rodilými mluvčími, a pomáhá proto i s jazykem, a to ve dvou oblastech:

- Při každodenních opakovaných situacích a činnostech.
V úvodní části průvodce je seznam anglických výrazů a instrukcí *Classroom language*, které je možné využívat v nejrůznějších situacích ve třídě.

Například What's the weather like? Circle the odd one out. Fold and stick. atd.

- Při vedení jednotlivých aktivit.

V popisu každé aktivity jsou kurzívou vyznačeny věty a výrazy, které je třeba říkat v angličtině

Například děti nacvičují výrazy pro členy rodiny. Instrukce k tomu, jak postupovat a co při tom říkat v angličtině, jsou součástí popisu aktivity:

„Položte obrázky (členů hroší rodiny) na podlahu. Zpívejte při tom písničku

Mummy, Daddy, brother, sister, Grandma.

Mummy, Daddy, brother, sister, Grandma.

Vybídněte děti k tomu, aby ji říkaly s vámi. Potom jim řekněte 'Close your eyes', pokud to bude třeba, tak jim to předved'te. Vezměte jeden z obrázků a schovejte ho za zády, aby ho děti neviděly. Řekněte 'Open your eyes. Which one is missing?'

Děti vám řeknou, který z obrázků chybí. Stejným způsobem procvičte všechna slovíčka.“

(Hippo and Friends 1, kapitola 4, str.55)

Vhodná kombinace angličtiny a mateřštiny umožní dětem učit se jazyk a cítit se při tom bezpečně a jistě. Postupem času bude ubývat situací, kdy je třeba použít češtinu, a angličtina se bude čím dál tím více využívat ke každodenní komunikaci.

Výsledky výuky

Otázka výsledků výuky zajímá jak rodiče, tak učitele. Pokud jste dočetli až do tohoto místa, tak je vám už jasné, že ani tady nebude odpověď jednoduchá a jednoznačná. Výčet věcí, které mohou výsledek ovlivnit je velmi dlouhý. Na základě toho, co bylo řečeno o cílech, obsahu a způsobu výuky se pokusíme rozdělit možné výsledky výuky do tří oblastí - porozumění, mluvení a ostatní získané dovednosti.

Čemu budou rozumět?

To, čemu budou děti rozumět, záleží na tom, čemu budou vystaveny. Oblast porozumění je možné rozdělit do dvou větších skupin. Zaprvé jsou to výrazy a věty často opakované učitelem ve známém prostředí a kontextu. Sem je možné zařadit:

- pozdravy,
- instrukce k činnostem nebo organizační pokyny,
- pochvaly a napomenutí,
- výrazy pro vybavení třídy nebo školky.

Do druhé skupiny pak patří výrazy a fráze z okruhu témat probíraných v rámci výuky, které si děti mohou spojit s obrázkem, předmětem, činností, rytmem, melodií nebo zážitkem. Patří sem:

- výrazy z probíraných tématických okruhů, např. rodina, zvířata, hračky nebo jídlo atd.
- popis barev, místa nebo osoby,
- číslovky,
- říkanky, písničky,
- jednoduché příběhy.

Co budou umět říct?

Výčet toho, co budou schopny samostatně říci, je mnohem kratší. Stejně tak jako v případě porozumění jsou to především odposlouchané výrazy používané učitelem při výuce:

- pozdravy,
- částečně instrukce, pokyny, pochvaly a napomenutí, a to jen tehdy, vyžadují-li to právě situace.

Dále pak jsou to výrazy a fráze z okruhu témat probíraných v rámci výuky, které mají dostatečně odposlouchané, zažité a které potřebují jako prostředek:

- ke komunikaci,
- ke hře,
- k jiné oblíbené činnosti.

Nejčastěji jsou to jenom jednotlivá slova. Celé fráze pak děti říkají v říkankách nebo písničkách. Často můžeme také slyšet jednotlivá slova nebo i celé fráze vsunuté do české promluvy.

Naučí se ještě něco jiného?

Při učení se jazyku mohou děti získat mnoho. Jsou to především nové zkušenosti a postoje důležité pro další studium jazyka. Učí se nebát se v situacích, kdy moc nerozumí, nebát se vyjadřovat velmi omezenými jazykovými prostředky, ale také prostředky jinými - neverbálními. Učí se přijímat to, že je možné mluvit jinak, než jak mluví máma s tátou, že ne všechny děti chodí na Velikonoce na koledu, ale že mohou třeba hledat malovaná vajíčka na zahradě. A v neposlední řadě zažívají to, že učit se něco nového může být docela zábavné.

Co se odehrává ve školce je pro efektivitu výuky určující, ale není možné vynechat ani postoje rodičů nebo sourozenců a případné další aktivity s angličtinou doma, a to ze dvou důvodů. Zaprvé pro dítě je uznání a zájem rodičů jedním z největších motivů k jakékoli činnosti a zadruhé navýšení počtu příležitostí, kdy dítě přijde jakýmkoli způsobem do styku s cizím jazykem, zvyšuje efektivitu osvojování si jazyka.

Angličtina doma

Vaše otázky

Co můžeme s dětmi dělat doma?

Proč dítě neodpovídá na naše otázky?

Jak můžeme pomoci?

Jak můžeme zlepšit správnou výslovnost?

Mám svému dítěti doma pouštět DVD jen v angličtině?

Kde najdu písničky?

Další okruh otázek rodičů i učitelů je zaměřen na možnosti rozvíjení angličtiny mimo školku, tj. doma. Než se podíváme na to, co konkrétně se dá s dětmi doma dělat, je třeba si uvědomit, co je pro dítě nejdůležitější. Je to vaše podpora a povzbuzení, a to i tehdy, když máte pocit, že mu to moc nejde. Vyzbrojte se trpělivostí. Než dítě začne aktivně používat, co se naučilo, může trvat dost dlouho. Chcete-li kromě trpělivosti a povzbuzování svému dítěti pomoci, je tu celá řada činností, které můžete jako rodiče s dětmi doma dělat.

Aktivity s rodiči

Další práce s angličtinou doma je důležitá a zlepšuje efektivitu výuky v předškolním věku tím, že zvyšuje množství příležitostí i času, kdy je dítě jazyku vystaveno nebo ho používá. Doma můžete jednak navázat na to, co se dělo ve školce, a jednak činnosti s angličtinou rozšířit. Jako odpověď na otázku, co se dá dělat doma, si především uvědomte dvě věci. Zaprvé, že děti potřebují váš zájem, a zadruhé, že se jazyk učí při konkrétních činnostech, ne v jazykových cvičeních. Najděte si proto čas a ptejte se dětí:

- Na co si ve školce při angličtině hrály, co kreslily, vybarvovaly, stříhaly. Děti mohou aktivitu doma zopakovat a časem se jistě dočkáte i jednotlivých slov, která se ve školce používala. Ve spojení s činnostmi si na ně děti snadno vzpomenou.

- Jaký příběh nebo pohádku slyšely nebo hrály, co si pamatují, co se jim líbilo a co ne.

A mohou to udělat česky. To, že si zapamatují něco z obsahu, znamená, že rozuměly. Porozumění je polovina komunikace.

- Jakou písničku zpívaly, jakou říkanku říkaly a co při tom dělaly.

Máte-li nahrávku k učebnici, můžete si písničku zazpívat společně a vaše dítě vás naučí, co se při tom dělá.

- Co jim dneska říkal maňásek, který mluví jenom anglicky.

Zpočátku vám to vysvětlí česky, časem přibudou jednotlivá slova a fráze v angličtině.

Doplňkové materiály

Kromě opakování činností ze školky můžete také obstarat další materiály a pomůcky, při nichž si vaše dítě bude s angličtinou hrát trochu jinak než ve školce. Zdrojů pomůcek a materiálů je nepřeberné množství, a tak můžete:

- Najít internetové programy zaměřené na výuku angličtiny pro předškolní děti a z nepřeberné nabídky vybrat to, co nějakým způsobem rozšíří tematiku, kterou se děti zabývají v hodinách angličtiny ve školce. Viz Pomůcky
- Najít internetové programy zaměřené na výuku angličtiny pro předškolní děti, které odpovídají individuálním zájmům a potřebám vašeho dítěte.
- Číst dětem příběhy nebo s nimi zpívat písničky a učit se říkanky. Je mnoho nakladatelství, která vydávají materiály pro předškolní děti. I v některých knihovnách jsou takovéto materiály k zapůjčení. Jsou to ilustrované příběhy, obrázkové slovníky, a mnohé další
<http://www.cambridge.org/elt/catalogue/catalogue.asp?cid=13>
- Sledovat s dětmi příběhy v angličtině na videu nebo DVD a potom si s nimi o nich česky povídat.
- Hrát s nimi anglicky hry, které znají, např. pexeso nebo kvarteta. (angl. Pelmenism, Happy Families).

Jak pomůže rodičům Hippo and Friends?

- Součástí učebnice, se kterou děti pracují ve školce, je obrázková knížka příběhů, kterou si děti postupně vytvářejí, mohou si ji vzít domů a s rodiči si znova připomenout příběh, jazyk a činnosti s ním spojené.
- Dalším z doplňkových materiálů k základní učebnici jsou aktivity určené k práci doma. Tyto aktivity (popis těchto materiálů) najdete na www.yellowh.com, tj. Yellow House English. Tato řada materiálů je určena pro rodiče, kteří by rádi procvičovali angličtinu se svými dětmi doma, a je navržena jako doplněk k učebnici Hippo and Friends. Odpovídají jak metodika práce, tak slovní zásoba. Tvoří ji 6 knížek a 5 CD, na nichž je více než stovka písniček k poslechu doma i v autě při cestách s rodiči. Všechny jsou zasazeny do rámce písniček a příběhů a doplňují to, co se dětmi dělá ve školce. Pracuje se s nimi stejným způsobem jako v učebnici, a děti se tak seznamují s dobrodružstvími a příběhy známých postaviček a doplňují si další slovní zásobu ke známým tématům. Nepředpokládá se jakákoli předchozí znalost angličtiny.

Několik rad na závěr

Pro učitele

- **Při výuce používejte angličtinu v maximální míře a jazykový projev vždy doprovázejte neverbální komunikací.**

Převážná část komunikace mezi lidmi je neverbální.

- **Využívejte schopnosti dětí učit se nepřímo a do výuky zařazujte činnosti, v nichž je jazyk prostředkem, nikoli cílem.**

Čím více činností budete s dětmi provádět v angličtině, tím více mají příležitostí k osvojení si jazyka. Děti jazyk potřebují ke komunikaci.

- **Přijměte a hlavně oceňte jakýkoli pokus dítěte jazyk použít.**

Chybovat v něčem, co se teprve učíme, je přirozené. Chyba není problém, naopak, je to známka toho, že se dítě učí. Pochvalte i za ne příliš vydařený pokus jazyk použít.

- **Vytvořte prostředí, v němž jsou děti jazyku vystaveny i mimo hodiny určené k výuce.**

K vybavení si jazyka napomáhají známé situace, rytmus, obrázky, činnosti, zážitky.

- **Dopřejte dětem čas.**

Rozumějí daleko více, než jsou schopny říci, a posloucháním se učí. Některým dětem může trvat velmi dlouho, než řeknou první anglické slovo.

- **Čtete pozorně metodického průvodce.**

Nemusíte postupovat tak, jak vám autoři navrhnou, ale pro každou změnu byste měli mít dobrý důvod.

Pro rodiče

- **Ještě před zahájením výuky se ptejte, co a jak se budou vaše děti učit.**

Vaše představy o výuce mohou být buď stejné jako představy učitele, nebo velmi mlhavé, anebo zcela odlišné. Zjistěte to ještě před začátkem výuky. Jednak se dozvíte, co se bude vaše dítě učit a co můžete očekávat, a jednak si vzájemně vysvětlíte své postoje a představy, a předejdete tak nedorozuměním a možná i zklamáním, a to nejenom svým, ale i zklamáním dětí, a to by bylo horší. Úspěch výuky v mateřské škole závisí na mnoha proměnných a čím více jich dopředu poznáte, tím větší je šance, že budete vy i děti spokojeni.

- **Projevujte soustavný zájem o to, co se v hodinách angličtiny dělo, a pochvalte je za jakýkoli pokus angličtinu použít.**

Váš zájem a pochvala jsou obrovskou motivací.

- **Nenuťte děti, aby s vámi mluvily anglicky.**

Není to pro ně přirozené, vy jste přeci ti, se kterými se mluví česky. Angličtina se používá ke komunikaci s paní učitelkou nebo panem učitelem anebo třeba s maňáskem ve školce. Pokud angličtinu ovládáte, mluvte na ně při hře nebo různých opakovaných činnostech. Děti to časem přijmou a dočkáte se i reakce v angličtině.

- **Neptejte se dětí, jak se řekne anglicky „mám velkého hnědého medvěda a červené autíčko“.**

Překlad je jazykový úkol a ten většinou nedokáží splnit. Jazyk potřebují a používají ho ke komunikaci.

Všichni dohromady pak dopřejte dětem radost ze všeho, co dělají. Zapomenutá slovíčka se snadno doučí, až je budou potřebovat, ale ztracená chuť učit se něco nového se bude vracet jen těžko a pomalu.

Literatura

Halliwell, *Teaching English in the Primary Classroom*, Longman, 1992
Selby, C. McKnight, L. *Hippo and Friends*, Teacher's Book, CUP, 2006
Vale, Feunteun, *Teaching Children English*, CUP, 1995